

Ja služujem više od dvadeset godina po raznim krajevima Istre i rastumačit ću to iz prakse, a ne iz pedagoškog pogleda, jer me pedagogija pomoćnih škola ne bi razumjeli. Pop čuo je nešto o pedagogiji i sjemeništu, al nejma pojma o istoj, a najmanje pak o didaktici. Kako pak dodje do prividnog uspjeha? E, lahka je to stvar! Popu je glavno učilo batina ili abstraktno rečeno — dresovanje. Kad dijete neće da stvar nauči kao papiga, evo mu batina; jer batine po tudjim ledjima ne bole. I tako dijete hoćeš nećeš, mora da nauči, a pop slovi kao najbolji pedagog. Neka dodje pravi učitelj u takvu školu, pak će onda vidjeti kakav je tu napredak i čim se pop služi kod obuke. Što će njemu školski zakoni? On je autonoman i ujedno ovršitelj dotičnog zakona i paragrafa; deset po rukama, dvadeset po plećima, ako je i po glavi, za to ništa, samo da skrši prkos podređenih mu mališa.

To se događa na selu, al molim nek idu ovakvi pedagogi u kakav grad za učitelje, pak ćemo onda govoriti o uspjehu popovskih škola.

Gospodo sudrugovi, molim Vas, kada Vam najviše djece manjka? Zar ne manjka i Vama najviše djece kao i meni, kad ima pop vjeronauk u školi? Je, to je posvuda! A znate, zašto? Djeca se boje doć u školu, kad je sat vjeronauka, jer ih vjeroučitelj izmlati kao — bakalar — baš kao pravi drveni pedagog; djeca se zato plaše škole.

Kad sam na jednom mjestu upozorio župnika - vjeroučitelja na školski zakon i na posljedice, koje bi mogle slijediti, odgovori mi: »Gospodine učitelju! da sam ja vezan, kao što ste Vi, i ako ne bih smio rabiti šibe, ne bih nikada zavirio na školska vrata.« Njima jednom rječju dozvoljeno je sve i mlatiti, a mi ne smijemo niti zakonito kazniti.

»Naša Sloga«, ona stara klepetuša, roni gorke suze, da nije dozvoljeno popovom podučavati u pomoćnim školama, a ja kažem, da je suvišno da dolaze na školska vrata i kao vjeroučitelji, jer po današnjim školskim zakonima i propisima nisu ni k tomu svi dorasli — al trochè pomoćni učitelji.

Što ćete? Takvi smo! Quod licet bovi, non licet ovi. Znam da će se ovime uvriediti naši »bonžuraši«, al što ćete? Po mojem bi mnienju bilo previše upotrijebiti pravu latinsku poslovicu: Quod licet Jovi, non licet bovi, jer smo . . . ovce.

Učitelj.

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Gornjegradsko učiteljsko društvo zboruje v nedeljo, dne 3. kimavca t. l. v Bočni ob 10. uri. Vzpored: 1. Nagovor predsednika. 2. Došli dopisi. 3. Poročilo o dež. učit. skupščini v Gradcu. Poroča g. Fran Kocbek. 4. Zavezino zborovanje v Pulju. Poroča g. Ign. Šijanec. 5. Slučajnosti. Radi kosila je par dni prej javiti g. nadučitelju v Bočni. Gostje dobrodošli.

Goriško.

Tolminsko učiteljsko društvo ima svoj občni zbor dne 7. septembra ob 9. uri dopoldne v Kobaridu. Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo uč. zastopnikov in Zavezinih delegatov. 5. Volitev odbora.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

Književnost in umetnost.

Poročilo o stanju ljudskega šolstva v okraju goriškem za l. 1904/5 je ravnokar izšlo. Brošura obsega 92 strani; tvarino je uredil marljivi g. c. kr. nadzornik Finšger.

Prvi sestavek je krajepisna in zgodovinska slika Št. Mavre. — Na 55. straneh opisuje učitelj g. Ant. Kutin najlepši kraj slovenske okolice goriškega mesta. Opis je vsestranski: iz njega spoznaš ležo kraja, posamezne dele občine, gorovje, vodovje, podnebne in zdravstvene razmere, posebnosti glede rastlinstva in živalstva, položaj glede kmetijstva in gospodarstva itd. Prezanimive so črtice glede značaja domačega ljudstva ter podatki o starih šegah, o noši in narodnih vražah ter pripovedkah. — V zgodovinskem delu navaja med drugim iz neke listine od leta 1001. jako znamenit odstavek, ki dokazuje, da je bila Gorica nekdanj slovenska. Važni so tudi podatki o šentmavskih grofih Neuhaus, ki so imeli nekdanj veliko besedo pri deželni vladi. Sploh zve človek iz tega spisa marsikaj zanimivega o naši najbližji okolici. Priporočamo ga v čitanje vsakomur, ki čuti z našim ljudstvom in ga zanima narodna zgodovina. — G. Kutin je tudi sam založil ponatisk svojega dela ter se dobi dotična brošura pri njem za 50 h. — Želimo, da bi dobili take opise vseh znatnejših in važnejših krajev naše domače dežele. Spis popolnjujejo štiri slike, ki bi pa bile lahko boljše. — Jako praktičen je sestavek g. nadučitelja Križmana o zdravljenju jecljavcev. Lepo je, da se učitelji zanimajo tudi za take ne-normalno razvite siromake in jim izkušajo olajšati žalosten položaj. Naj bi tudi ta razprava pripomogla do uspešnejšega postopanja pri poučevanju jecljavcev. — Tretji oddelek poročila obsega šolska oblastva, namreč člane deželnega in okrajnega šol. sveta ter predsednike krajnih šolskih svetov. Na željo vsega učiteljstva se je priobčil letos tudi osebni stalež, kar je bilo res jako potrebno. — Iz pregleda šolske mladine navedemo sledeče: V vseh 85 šolskih občinah goriškega šol. okraja je bilo 12.631 šolodolžnih otrok, 6362 dečkov in 6229 deklic. Od teh jih je hodilo v šolo 99,1%. Vso to veliko množino mladine je poučevalo 76 nadučiteljev in učiteljev, 51 učiteljic in 5 pomožnih učiteljev-duhovnikov, to je skupno 132 učnih oseb. Na vsako učiteljsko osebo pride povprečno po 97 otrok! Pač mnogo preveč za uspešno poučevanje! — Ker so taka poročila zanimiva in tudi koristna, posebno če prinašajo take spise in razprave kakor zgoraj omenjeno, bi bilo le želeto, da bi se začelo tudi v Tolminu daniti, v Sežani pa naj posnemajo v tem oziru Gorico!

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. Županstvo na Koroški Beli 100 K; županstvo na Bledu 50 K; županstvo v Petrovčah na Sp. Štajerskem 5 K; hrvaško učiteljsko omizje pri banketu »Zaveze« v Pulju 21 K; g. Karel Januš, zlatar v Ljubljani, 10 K; občinski zastop mesta Metlike je dovolil v zadnji seji Učit. konviktu 200 K podpore ter tako postal njega pokrovitelj. Denar izroči v štirih letih po 50 K; na ta način vplačevanja je, kar smo že poročali, postal pokrovitelj »Učit. konvikta« tudi občinski zastop v Tolminu na Goriškem. G. Dragotin Hribar, lastnik tiskarne in založnik šolskih tiskovin v Ljubljani 20 K živelj učiteljski dobrotniki in nasledniki! Bog plati!

Učiteljski koncert, ki ga priredi »Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta« na vrtu hotela »Ilirija« bo dne 9. septembra in ne dne 6. septembra, kakor je bilo namenjeno prvotno. Glavna skušnja bo torej tudi dne 9. septembra v »Narodnem Domu«. Ker bo ena sama glavna skušnja, zato prosimo gđč. pevke in gg. pevce, da se pridno vadijo doma.

Koncert se je prestavil na dan 9. septembra zaradi Prešernove slavnosti, ki bo dne 10. septembra. Tudi rok za razstavo učil na šentjakovski dekliški šoli se je vsled dovoljenja g. župana Ivana Hribarja podaljšal do 10. septembra. Na ta način bo dana učiteljstvu lepa prilika, udeležiti se koncerta, Prešernove slavnosti in ogledati si razstavo učil. Vstopnina h koncertu bo 1 K. P. i. učiteljstvo prosimo, da pobira pri učil-